

Asia: VN/21362/2021

Hallituksen esitysluonnos laiksi laajakaistarakentamisen tuesta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyvä valtioneuvoston asetuseruonnos

Lausunnonantajan lausunto hallituksen esitysluonnoksesta

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Myös Uudellamaalla laajakaistayhteyksissä on merkittäviä markkinapuutteita

Uudellamaalla suurissa kaupungeissa ja tiheästi asutuissa taajamissa valokuituyhteyksiä rakennetaan markkinaehtoisesti, mutta maakunnan harvaanasutuilla alueilla ongelmat eivät poikkea muusta Suomesta. Uudenmaan keskimääräisiä liittymäyhteyksien lukuja tarkasteltaessa suurten kaupunkien ja väestökeskittymien tilanne peittää alleen harvaan asuttujen alueiden hyvinkin huonot yhteydet. Traficomien valokuituselvityksessä 2020 pientalojen ja rivitalojen kuitusaatavuus on Uudellamaalla alimmassa luokassa 19 % osuudellaan. Kerrostaloista kuitusaatavuus on keskimääräistä tasoa 50 % osuudella.

Harvaan asutuille alueille suunnattiin 2009 'Laajakaista kaikille' -hanke, myöhemmin nimeksi muutettiin 'Nopea laajakaista'. Uudellamaalla hanke ei ole edennyt toivotusti. Hankkeen piirissä oli noin 10.000 uusmaalaista, joista hankkeen kautta saatiin liittymä vain muutamalle sadalle. Syynä oli suurelta osin hankkeen epärealistiset oletukset kuntien halukkuudesta ja taloudellisista mahdollisuuksista lähtäen mukaan tukemaan harvimmin asuttujen alueiden nopeiden yhteyksien rakentamista. Myös hankkeen tukiperuste oli Uuttamaata syrjivä, sillä Uudenmaan kuntien oletettiin maksavan korkeimman maksuluokan mukaisesti 33 % hankkeen kustannuksista riippumatta niiden taloudellisesta tilanteesta.

Uudellamaalla kaivataan tehokasta sysäystä laajakaistan kuituverkon runkoyhteyksien rakentamiseen erityisesti haja-asutusalueilla ja saaristossa. Maakunnan TKI-osaaminen on maailman huippuluokkaa, mutta COVID19 pandemia on lisännyt etätyötä ja monipaikkaisuutta asumisessa ja työssä. Tämä merkitsee nopeiden ja toimivien yhteyksien tarvetta kaikkialla maakunnan alueella.

Erillisestä notifiointista luopuminen on perusteltua

Uudenmaan liitto kannattaa esityksessä ehdotusta, jonka mukaan laajakaistarakentamisen tuesta annettua lakia muutetaan siten, että se täyttäisi jatkossakin yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen (EU) 651/2014 vaatimukset ja katsottaisiin siten EU:n valtioneuvoston päätösten mukaiseksi ilman erillistä notifiointia komissiolle.

Uudenmaan liitto pitää myös tärkeänä lakiin ehdotettua lisäystä aiempaa yksityiskohtaisemmista säännöksistä koskien suunnitellun hankealueen kartoitusta, julkista kuulemista ja kilpailuvaikutusten arviointia. Säännökset täsmentäisivät kyseisten toimenpiteiden sisältöä ja toteutustapoja. Kannatettavia ovat myös laajakaistahankkeen tukikelpoisia kustannuksia ja tuen myöntämisen kriteerit koskeviin säännöksiin ehdotetut tarkennukset ja muutokset. Uusien säännösten ei arvioida aiheuttavan merkittäviä muutoksia nykykäytäntöön.

100 metrin etäisyysrajoituksesta tulee luopua

Uudenmaan liitto esittää myös luopumista nykyisen lain 12§:ssä mukaisesta tuen rajoittamisesta yli 100 metrin päähän käyttäjän asuin- tai sijaintipaikasta hakijan kannalta kustannuksia lisäävänä ja tukikelpoisuutta vähentävänä elementtinä. Tähänastisten kokemusten mukaan hankehakuihin on ollut vaikea saada kiinnostuneita hakijoita, koska liittymien hinta on noussut liian suureksi. Hankkeen houkuttelevuuden parantamisen kannalta on tärkeää, että tukikelpoisuus ulotetaan perille asti ilman esitettyä 100 metrin sääntöä.

Lausunnonantajan lausunto valtioneuvoston asetusluonnoksesta

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Myös Uudellamaalla laajakaistayhteyksissä on merkittäviä markkinapuutteita

Uudellamaalla suurissa kaupungeissa ja tiheästi asutuissa taajamissa valokuituyhteyksiä rakennetaan markkinaehtoisesti, mutta maakunnan harvaanasutuilla alueilla ongelmat eivät poikkea muusta Suomesta. Uudenmaan keskimääräisiä liittymäyhteyksien lukuja tarkasteltaessa suurten kaupunkien ja väestökeskittymien tilanne peittää alleen harvaan asuttujen alueiden hyvinkin huonot yhteydet. Traficomien valokuituselvityksessä 2020 pientalojen ja rivitalojen kuitusaatavuus on Uudellamaalla alimmassa luokassa 19 % osuudellaan. Kerrostaloista kuitusaatavuus on keskimääräistä tasoa 50 % osuudella.

Harvaan asutuille alueille suunnattiin 2009 'Laajakaista kaikille' -hanke, myöhemmin nimeksi muutettiin 'Nopea laajakaista'. Uudellamaalla hanke ei ole edennyt toivotusti. Hankkeen piirissä oli noin 10.000 uusmaalaista, joista hankkeen kautta saatiin liittymä vain muutamalle sadalle. Syynä oli suurelta osin hankkeen epärealistiset oletukset kuntien halukkuudesta ja taloudellisista mahdollisuuksista lähtee mukaan tukemaan harvimminkin asuttujen alueiden nopeiden yhteyksien rakentamista. Myös hankkeen tukiperuste oli Uttamaata syrjivä, sillä Uudenmaan kuntien oletettiin maksavan korkeimman maksuluokan mukaisesti 33 % hankkeen kustannuksista riippumatta niiden taloudellisesta tilanteesta.

Uudellamaalla kaivataan tehokasta sysäystä laajakaistan kuituverkon runkoyhteyksien rakentamiseen erityisesti haja-asutusalueilla ja saaristossa. Maakunnan TKI-osaaminen on maailman huippuluokkaa, mutta COVID19 pandemia on lisännyt etätyötä ja monipaikkaisuutta asumisessa ja työssä. Tämä merkitsee nopeiden ja toimivien yhteyksien tarvetta kaikkialla maakunnan alueella.

Laajakaistayhteyksien nopeutta tulee nostaa

Asetuksen 2 §:n 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että laajakaistatukilaisissa tarkoitettua nopean laajakaistayhteyden vähimmäisnopeutta nostettaisiin. Ehdotetun 1 momentin mukaan laajakaistayhteyden vähimmäisnopeus olisi 300 megabittiä sekunnissa saapuvassa liikenteessä (download) ja 100 megabittiä sekunnissa lähtevässä liikenteessä (upload). Uudenmaan liitto pitää tätä ehdotusta merkittävänä parannuksena tiedonsiirtonopeuksiin, mutta katsoo, että tavoitteena tulisi kiinteissä verkoissa olla suurempi 1 Gb symmetrinen saapuvan ja lähtevän liikenteen nopeus.

Kuntien maksuosuus tulisi sitoa kunnan veroasteeseen

Laajakaistatukilain toteutumisen suurena esteenä on ollut kunnan maksuosuus, joka on vaihdellut 8 %, 22 % ja 33 % mukaan. Voimassa olevan lain 8§:ssä ja asetuksen 1 §:ssa kunnan maksuosuuden määräytymisestä säädetään mm. kunnan maaseutumaisuuden ja kunnan taseeseen kertyneen asukaskohtaisen jäämän pohjalta. Uudenmaan liitto pitää tätä puutteellisena ja läpinäkymättömänä tapana määritellä kunnan kannalta keskeistä taloudellista rasiusta ja esittää, että kuntien maksuosuudet tulisi sitoa kunnallisveroasteeseen.

Uudenmaan liitto katsoo myös, että haja-asutusalueiden yhteyksien rakentamista jarruttavista kuntaosuuksista tulisi luopua ja siirtyä yhteiseen, koko Suomen haja-asutusalueita yhtenäisesti koskevaan valtiontukeen ilman, että sitä sidotaan kuntien tai maakuntien hallinnollisiin rajoihin.

Salmi Petra

Uudenmaan liitto - maakuntajohtaja Ossi Savolainen, tutkimuspäällikkö Ari
Lainevuo